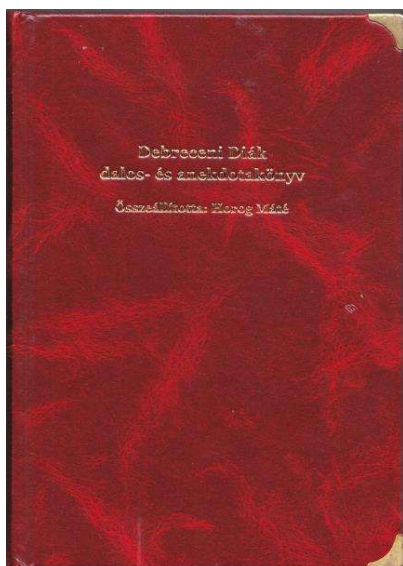

Debreceni Diák dalos- és anekdotakönyv

Szerző és illusztrátor: Horog Máté

Debrecen: Méliusz Juhász Péter Könyvtár, 2023.

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár kiadásában¹ 2023 júniusában jelent meg egy különleges, hiánypótló daloskönyv, amelyet a debreceni diákok által írt énekek összegyűjtésén túl, rengeteg érdekes történettel, kulturális ismeretanyaggal egészített ki a szerző, gyűjtő és illusztrátor: Horog Máté. A kottákat az eredeti kéziratok alapján Horog Máté és Pető Marcell készítette.

A szerző, Horog Máté erősen kötődik szülővárosához, Debrecenhez. 1986-ban született a cívisvárosban, a Debreceni Református Kollégiumban tanult és érettségizett, majd a Debreceni Egyetemen szociálpedagógus, szociálpolitikus végzettséget szerzett. Modern polihisztornak mondható. Diák kora óta jelennek

meg kiállításokon grafikái, általában városokról (Debrecen, Miskolc, Budapest stb.), nevezetességekről, saját élményekről. Autodidakta módon fejlesztte magát, és szinte mindenbe belekóstol, amit az élet felkínál: volt harangozó, amatőr színész, táncos, zenekarban is megmérette magát és az írással is megpróbálkozott.

Jelenleg szociális területen dolgozik, emellett a nevéhez fűződik a City-Legends.com oldal, ahol a cívisváros legendái, misztikus kincsei kerülnek feltárássra közösségi séták és előadások keretében. A séták célpontjai már bekerültek a Debreceni Értéktárba is. Ezen projektekben és a magánéletben is társa a felesége, Horogné Szatmári Alexandra. 2020-ban jelent meg első könyvük, az *Alföldi „Szellemes” Históriaik, avagy Képtelenségek képes gyűjteménye* címmel.

Horog Máté 2023 áprilisában elnyerte a Debrecen Kultúrájáért Alapítvány alkotói ösztöndíját, amelyből egy alternatív útikönyvet valósít meg, melynek a *„Debrecen Útikalauz Gyalogosoknak – (Nem Csak) Szubjektív Impressziók Debrecenről Debrecenieknél”* címet adta.

2023 júniusában, az Ünnepi Könyvhéten került bemutatásra új kötete, a Debreceni Diák dalos- és anekdotakönyv. Figyelemfelkeltő a mai színes, általában gazdagon illusztrált borítókhoz képest, hogy ez

a könyv visszafogott, klasszikus hangulatot kölcsönző bordó színű keményfedeles bőrkötésben jelent meg aranszínű betűkkel és sarokvédővel.

Az anyag összegyűjtése 2010 és 2015 között történt, de folyamatosan aktualizálták és bővítették a könyv megjelenése előtt. A kötet 400 oldalból áll, a harmadik oldalon a szerző által írt költemény szerepel mottóként. A könyvben való könnyebb tájékozódásban a *Tartalomjegyzék* segít (11 számozott fejezettel), az archaikus és tájnyelvi szavak megértésében pedig a 19 oldalas *Nagy Debrecen-szótár*ra támaszkodhatunk. Ez utóbbi esetében az olyan általunk ismert, de a gyűjteményben nem szereplő szavakat le is jegyezhetjük a szöveg utáni vonalas részbe.

Tartalmát tekintve nagyon összetett műről van szó. Az előszó, azaz „*Elöljáró beszéd*” használati útmutatóként funkcionál: „*Ellentétben a hagyománnyal, könyvecskénk [...] minél gyűröttebb, használatabb, annál inkább beteljesíti feladatát.*”. Kedvcsinálónak szánják, hogy a régi, elfeledett debreceni diákhagyományok (pl. versírás, rajzolás, rézmetszés és symposionok, azaz ünnepi összejövetelek tartása) újjáéledhessenek.

Ezt követik az ismeretterjesztő történetek: Debrecenről, az Alma materről, azaz a Református Kollégiumról és az egyetemről, valamint a híres symposionokról.

Megtalálható benne egy eredeti kézírással jegyzett, kottával ellátott 98 oldalas dalgyűjtemény, melyben

egyes darabok a XVIII. századból valók. Elismert költőink műveit is olvashatjuk köztük, például Csokonai Vitéz Mihály, Fazekas Mihály, Szentjóni Szabó László. Arany János és Pálóczi Horváth Ádám pedig az írás mellett népdalgyűjtéssel is foglalkozott.

Az egyik legérdekesebb része a kötetnek a 153 oldalnyi anekdotalgyűjtemény, amely az alábbi kisebb fejezetrészekből tevődik össze. Az első nagyobb egység a Kollégiumhoz kapcsolódik; itt megismerhetjük többek között a debreceni diákok jellemzőit, a brúgót, a mustháborút, a külföldi egyetemeken tapasztaltakat, a híres íróinkhoz, költőinkhez kapcsolódó legendás elbeszéléseket (pl. Arany János, Petőfi, Szabolcska Mihály, Gulyás Pál), valamint a debreceni tanárokról szóló történetek. A második egység az egyetemhez kapcsolódó anekdotákat tárja elénk: diákokról, szemináriumokról és professzorokról is olvashatóak humoros történetek (például mikor a szórakozott professzor kétszer mondta el ugyanazt az anyagot, mert egy diák fogadásból azt mondta: „*Bocsánat professzor úr, véletlenül kettőt tesszett fordítani!*”). A következő részben további debreceni iskolák anekdotáit találjuk, a negyedik részben pedig a Kántusról, azaz a debreceni énekkarról olvashatunk. Ha a XVIII. századi debreceni diákéletről van szó, megkerülhetetlen Csokonai névének és a hozzá fűződő legendák említése (például arról, hogyan kúrálta magát, a fogadásról Budai

Ézsaiással, a bor szerepéről, legációkról és még sok érdekességről). A hatodik fejezet egyéb debreceni érdekességeket mutat be: többek között a Nagyerdőről, a majálisról, a korcsmákról és a borról, a Bikáról, a „Kispipa” vendéglőről és a „Szabadság-szoborról”. Az utolsó alfejezet 42 oldalnyi diákkölteményt tartalmaz számos ismert és kevésbé ismert költőtől, mint Csokonai, Fazekas Mihály, G. Nagy Imre, Soós András stb. Az anekdotás fejezet a legtöbb illusztrációt, vicces grafikát, épületrajzot tartalmazó rész, melyek szintén Horog Máténak köszönhetők. A fejezetzáró oldalakon gyakran virágrajzok vagy egyéb kedves grafika tölti ki az oldalakat.

Fontos része a kötetnek a *Melléletek*, mivel itt írja le a szerző, hogyan kell symposionokat szervezni, házirendet fogalmaz meg, az egyetemi cserkészekről is szó esik, valamint az eddig megrendezett Symposionok okleveleit is láthatjuk. Az utolsó részben nyomtatott és online formában elérhető ajánlott irodalmat találunk Debrecen felfedezéséhez.

A *Tartalomjegyzék* után az olvasó saját jegyzeteit is hozzáteheti a műhöz 12 oldalon keresztül. Bár az alkotásra buzdítás mellett a szerző zárójelben – kissé ironikusan – megjegyzi, hogy ezek az oldalak bizonyos nyomdai „ívproblémák” miatt kerültek bele a könyvbe.

A lényegkiemelő fülszöveg után még tartogat egy meglepetést a kötet: egy kb. 28×40-es kihajtható térképet találunk a kortalan Debrecenről, egy kissé sárguló papíron, épület

és növényi grafikákkal, valamint kézírással jelölve az utcaneveket.

A mű tartalmi összefoglalóját találhatjuk a klasszikus utószóban, az Epilógusban. Ebben bölcs meglátással levonja a konklúziót az író: „[...] mégha kicsit átalakult volna is a ruha és az épített környezet; a diákszellem, a tanárlét maradt.” Az elköszönés előtt még egy kapcsolatfelvételre buzdító e-mail címet is megoszt velünk, hogy bebizonyítsa, ez a könyv összehozni igyekszik az embereket, nem pusztán passzív befogadásra íródott. Erre utal a mottó is: „*közösen írjuk a történetünket!*” Zárásként a versbe foglalt használati utasítás az alábbiak szerint hangzik: „[...] *Három csepp bor legyen legalább könyveden.*

Add tovább a mókát;

*hirdesse e gyűjtemény, s vele Te is,
a mindig Vidám Diákéletet!”*

¹ Ez a kiadvány a TOP-6.9.2-16 kód-számú „A helyi identitás és kohézió erősítése” című pályázati kiíráson támogatást nyert TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00001 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen1 városrészén”, TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00004 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen3 városrészén”, TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00005 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen2 városrészén” azonosítószerű és című projektek keretében valósult meg.

Seprényi Kinga

magyar nyelv és irodalom -
történelem szakos tanár
Medgyessy Ferenc Gimnázium,
Művészeti Szakgimnázium és
Technikum, Debrecen